

Důvěra: abstraktní a expertní systémy vědění, ontologické bezpečí

Úvod do sociologie 2023

Týden 12

Alica Synek Rétiová

Čo sa deje s časom a priestorom?

- Vyviazanie a znovu-naviazanie
- Priestor \neq miesto
- Čas sa vyprázdňuje

Hranice času a priestoru nám umožnili
prekročiť vyvážajúce mechanizmy –
abstraktné systémy.

Expertíza a dôvera

- Všetky vyvážajúce mechanizmy predpokladajú postoj dôvery
- Viera v správnosť princípov

- Laické a expertné nie sú oddelené svety – ovplyvňujú sa
- Nové typy dôvery – prístupové body abstraktných systémov

Je modernita dobrá alebo zlá?

- Modernita ako cesta pokroku
 - Demystifikácia sveta
 - Osvietenský prísľub
 - Progresívny ideál
- Modernita ako ničivá sila
 - Ničí miesto, tradície, komunitu
 - Konzervatívna kritika
 - Založená na nostalgii za „tradičným“

Modernita je nejednoznačná

- Národ ako komunita („česká ľudová/národná kultúra“)
- Abstraktné systémy postavené na mýtických prvkoch
- Súhra destabilizácie a stabilizácie (vyviazania a znovu naviazania)
- Sociologická skepsa

Je aj sociológia expertným systémom?

- Dvojitá hermeneutika
 - Laické pojmy a metajazyk sociálnych vied
 - Sociológia neskúma len to, čo ľudia robia, ale aj to, ako tomu rozumejú
- Etická rovina – odmietnutie sociálneho inžinierstva
- Rezignácia na predikcie, skepsa

Fenomenologie modernity: Proměny osobní identity a sociální hnutí

Úvod do sociologie 2023

Týden 13

Alica Synek Rétiová

An aerial, high-angle photograph of a city street intersection. A prominent white-striped crosswalk is visible, with several pedestrians walking across it. The scene is captured in a slightly desaturated, blue-toned color palette. The text is overlaid on the center of the image.

Fenomenológia modernity

Ako jednotlivci a kolektivity prežívajú súčasný svet?

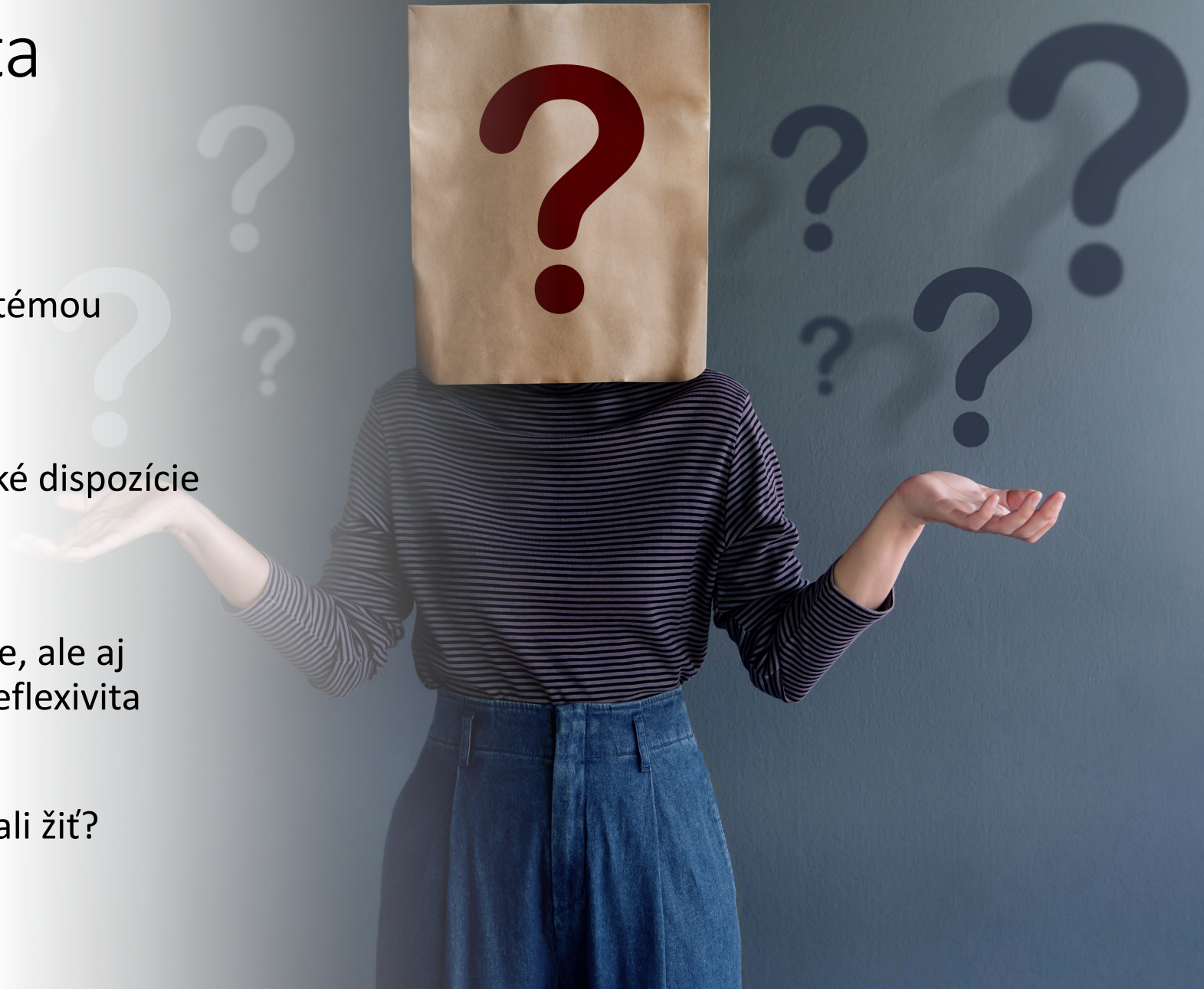
Ontologické bezpečie

- Bytostný pocit, že svet dáva zmysel – je predikovateľný
- „Normálne je dôverovať“
- Modernita – bezpečie aj nový typ rizík

Osobná identita ako projekt

- Osobná identita nie je len témou psychológie
- Globalizačné vplyvy a ľudské dispozície = dva extrémny modernity
- Seba-identitu nie len máme, ale aj tvoríme a pretvárame → reflexivita
- Životný štýl: ako by sme mali žiť?

Máme nad smerovaním modernity kontrolu?

Modernita ako moloch:

„Stroj pádící enormní rychlostí, který můžeme kolektivně jako lidské bytosti v určitém rozsahu řídit, ale který zároveň hrozí uniknout z dosahu naší kontroly a rozlétnout se na kusy“ (Giddens 1998: 125).

- Pocit, že strácame kontrolu nad tým, čo sa deje okolo nás
- Realita verzus vízia

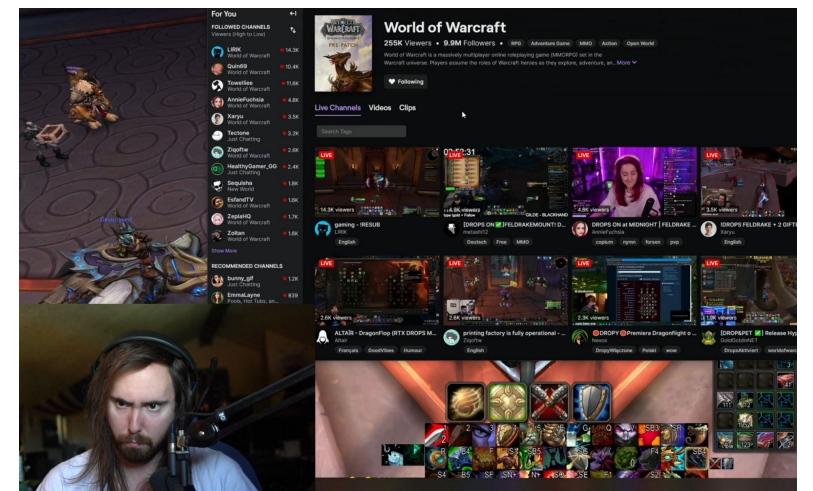
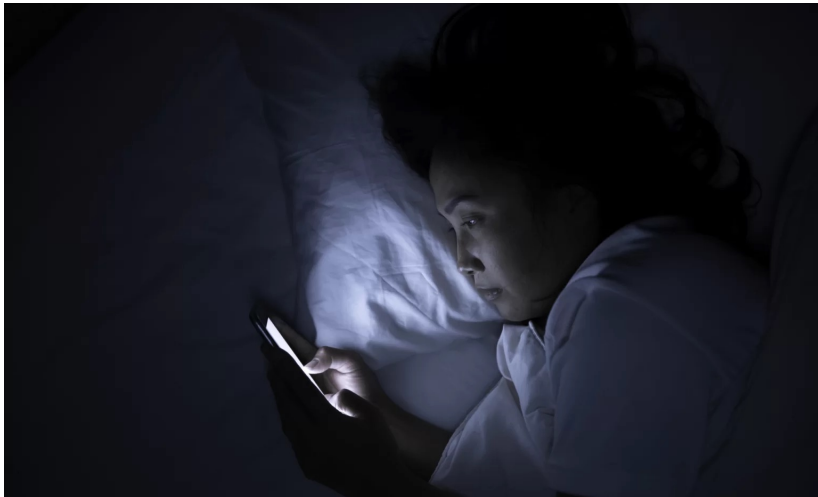
Snahy o sprehľadnenie sveta

- Prísľuby jednoznačnosti
- Konšpirácie: kontrolu má niekto iný
- Hľadanie istoty a stabilizácie

Ako ovplyvňujú naše prežívanie modernity médiá?

- Sprostredkované vedenie
- Sprostredkovaná blízkosť
- Blízkosť má zdroje vo formách miestneho aj abstraktného vedenia

Adaptačné reakcie

1. Pragmatické prijatie
2. Trvalý optimizmus
3. Cynický pesimizmus
4. Radikálna angažovanosť

Sociálne hnutia a budúcnosť

- Utopický realizmus
- Napojenie na osobnú identitu (úzkosť)
- Emancipačná politika vs. politika pre život

Jedním z nejcharakterističtějších rysů modernity je zjištění, že vývoj empirického vědění nám ve své podstatě a sám o sobě neulehčuje rozhodování mezi rozdílnými hodnotovými postoji“
(Giddens 1998: 137).